

„POKROK“ vychodí každý piatok.

Adresa pre všetky zásielky:

Josef Teslík Uh. Skalica (Szakoleza).

Oznamy (inzeráty) účtujú sa levne a
platia sa vopred.

POKROK.

Predplatné poštou:

Na celý rok 2 kor. — Na pol roku
1 kor. — Jednotlivé čísla v expedícii
a pri zásielkach najmenej 20 výtiskov
stojí 2 hal.

Predplatné do cudzozemska 5 kor.
Bezmenné a nevyplatené dopisy sa ne-
prijímajú.

Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu.

Desný pád chlapcov!

Mnohokrát sa stáva, že chlapci chodia do kostola nie k vôli nábožnosti, ale k vôli roztopašnosti. Tak tiež nedávno v meste Fiume počas služieb božích istý 14-ročný nezbedník, robiac na chóre nezbednosť, naraz srutila sa istá čiastka múru a chlapec sletel na dlažbu kostola, ako to náš obrázok vyobrazuje.

Nedeľný pokoj.

Z našich krajov mnohí chodili po Amerike a viac rokov tam prebývali a opýtajte sa ich, ako tam vyziera mesto v nedeľu? A oni vám odvetia, všetky sklepy sú zatvorené, v nedeľu nekúpiš a neodpredáš nič, lebo nedeľa je deň Pána a človek je človek, ktorý tiež potrebuje pokoj, odpočinok.

Hja, ale u nás to neide, u nás je v nedeľu najväčší obchod, inokedy ku tomu času nemáme, my musíme mať aj v nedeľu sklepy, krámy a pálenečné krémy otvorené, hovoria mnohí a ja sa pýtam prečo? Na to mi ale nik nevie ináč odpovedať, ako len preto, že „u nás nenie nedeľa deň Pána, my zneužívame deň nedeľný, my osobníctvo naše považujeme za otrokov, ktorým, choc celý týždeň pracovali a v nedeľu odpočinku nedoprajeme a nepovolíme, aby svojim kresťanským povinnostiam zadosť učinili mohli“.

Inej príčiny mi žiadon udať nenie vstave, ktorý sa proti nedeľnému pokoji postaví.

Pozrite len Ameriku severnú, pozrite Anglicko, jak velikánsky, svetový obchod majú, pozrite Nemecko, ako sa zmáha priemysel a obchod so dňa na deň a v nedeľu sú všetky obchody zatvorené, a my s našimi žobráckymi obchodmi, s našim chudobným priemyslom zneužívame deň boží, a myslíme, že v nedeľu zarobený biedny grošík nám bohatstvo a požehnanie prinesie.

Pred 20 rokmi boli všetky obchody v Skalici v sobotu zatvorené a ľudia predsa tak žili a sa živili, ako dnes, i naši kresťania slávilí šábes, prečo by nemohli teraz zasvätiť na miesto šábesu nedeľu?

Viedeňski a budapešťanski pekári mysleli, že keď sa u nich zavedie nedeľný pokoj, na mizinu vyjdú, a keď sa pomocníci pekarští uriekli, že v nedeľu pracovať nebudú, svoje požiadavky aj previedli a svet sa ďalej točí ako predtým, nedeľný pokoj je a ľudia nezahynú, keď jedia v nedeľu aj tvrdsie pečivo.

My za nedeľný pokoj bojujeme z kresťanskej a humanitnej zásady a žiadame, aby osobníctvo obchodné mohlo dať v nedeľu čo božieho Bohu, a mohlo si po týždňovej namáhavej práci odpočinúť.

V Budapešti obchodní pomocníci sa vyslovili, bez rozdielu náboženského za nedeľný pokoj, ku akcii tejto pripojme sa aj my a jednajme ľudsky a kresťansky, lebo to sú zásady spravodlivé. „Spomni, abys' deň sviatočný svätiti“, tak znie prikázanie božie.

Roľníci prv a teraz.

V starom veku roľníci boli veľmi vážení. U židov, v Kanaan bývajúcich a orbou sa zaberajúcich, mal každý svoju vlastnú zem, ktorú obrábal. V Indii po triede Braminov (kňazov) nasledovala trieda roľníkov. V Číne cisár, aby preukázal, že si sedliakov váží, každoročne raz osobne oral. U Rumanov tí najznamenitejší mužovia zaoberali sa roľníctvom, hospodárstvom, ako to i dejepis dokazuje, tak na pr. p. Attilus Seramus od pluha za predstaveného mesta Ríma bol povoláný; Quintus Cincinátus za veliteľa vojska; Markus Curius po zvíťazení nad Samnitmi oddal sa hospodárstvu; Dioklecian, prenasledovateľ kresťanov, zrieknu sa koruny a v Dalmácii roľničil, a keď rimanski vyslanci prišli s prosbou, aby vládaenie zase prevzal, našli ho na poli repu jesť, ktorú viac miloval, nežli kráľovské pochútky. Práctec slávneho rodu českých kniežat a kráľov Přemysl, kráľovnou Libušou od pluha

za jej muža a panovníka bol povoláný. Že roľníkov za starodávna si vážili, vidieť i z rôznych privilegií, ktoré požívali, ako: roľníka v čas sejby lebo žatvy neslobodno k bojovaniu nútiť; tiež zabráneno je roľníkovi v záloh vziať voly lebo hospodárske nástroje. — V stredoveku upadla vážnosť roľníckeho stavu, lebo začali pyšneť pre ich prednosti a vyznačenia už v staroveku užívané, a táto pycha bola ich zákozou, lebo začali ich v medzery tlačiť, až celkom premoženi boli, a tak zo slobodného a neodvislého stavu v utlačený, poddaný a oddaný stav padli. Predovšetkým vtedy, keď nemecké národy Europu opanovali, sedliakov opovrhli, dáň platiť prinútili a celkom ako so sluhami, zachádzali. lebo nutnosť a užitočnosť roľníctva nikto neuznal, len ho využíval, samostatnosti celkom pozabavili, na jeho vzdelanie v škole nič lebo primalo dali a tak v duševnú zaostalosť uviedli. V tomto smutnom čase cirkev sa ich zaujala, k jejich strane pristala a tak náboženstvo ich tešilo, silnilo, aby v biede nezafali, lež v Boha dôverovali, a tak odtiaľto pochádza láska ku cirkvi a ku kňazom, ako ich priateľom. Cirkev im pomáhala k rovnoprávnosti s inými stavmi, a tu chybné bolo, že niektorí tak ďaleko šli v oslobodení sedliakov, že XVI. stoliťu mnohé roty sedliakov vec predchytli a do vojny sa dali, v ktoej mnoho krvi sa prelialo a pre nich len smutné následky mala. Avšak behom času pút robotných súc pozabavení, obsiahli právo i iné dráhy života si voliť a tak v predoslú samostatnosť a vážnosť, akú za starodávna, požívali, uvedení boli. —

Teraz je roľník statočný úd ľudskej spoločnosti, ba i prepotrebný, lebo plod jeho usilovnosti a práce bez rozdielu každý potrebuje. Súc roľník rovnoprávnym údom, má si svoj stav, svoje práva i vážiť. Roľník má teraz všemožné práva, lež tie nepozostávajú z bezúzdnosti, v ex-lexi, bezzákonosti, v rozpustilosti, nie, lebo tieto musí si náboženstvom, vierou krotiť vedieť, lebo ináč zas by sa v zlý stav vrhnu. Aby však s prospechom sa riadil dľa viery a náboženstva, musí si znalosť týchto nadobudnúť, a toto docieľi z písem, kníh, časopisov a kázni, nasledovne musí sa učiť, musí čítať knihy o náboženstve jednajúce, tak čím lepšie bude si ho zachovávať, vieru hájiť, papuláčom, neznabohom ústa zatvárať vedieť. Roľník má teraz všemožné práva, lež čo mu to osoží, keď ich nezná, nevie. Preto musí i tieto študovať, v pamäť si uviesť, ich znáť, naučiť, tak ho potom nikto neprefigluje, neošiali, v právoch neokráti. Roľník musí vedieť pokiaľ môže ísť, aby stal na ceste práva a nedal sa odstrašiť. Tak, keď bude svoje práva znáť a v pravý čas použiť vedieť, od mnoho neprijemností sa oslobodí. Pomyslite len na rôzne volby. Preto, hospodári, vzdelávajte sa vo veciach náboženstva a v znalosti vašich práv; navštevujte kruhy a našské spolky, lebo len tak sa mravne a hmotne povzdvihnete, osilníte a stanete sa pevnými cirkvi a vlasti. F. Rudonický.

Noviny z blízka i z ďaleka.

(Dopisy).

— Smolenice. Naším ct. čitateľom „Pokroku“ dobre známi usilovní divadelní ochotníci, pripravili nám dňa 26—27. decembra a 3. januára skvostné večierky s predstavením „Prichodu Spasiteľa“. Hra nad očakávanie dokonale bola prevedená, naši herci tento raz seba samých privýšili. Toľkej živosti, precítenia v málo ktorej hry sme zakúsili od našich hercov, jako práve v tejto; tak že sotvy i ten najprísnejší pozorovateľ bol by našiel niečo

menej dokonalého v jej prevedení. Slovom naši peknoduchí herci a herečky, postavili sa na nohy a dokázali, že oni mnoho vedia previesť. Mnohé výrazy, obdivovania a pochvaly sme počuli, jak od našich domácich, tak i našich milých a vzácných hostov: z Orešian, Boleráza, Neštichu, Nádaša, Krupej atď., ktorí nás po tieto dni válnym počtom navštívili. Miestnosť nášho „Kat. Kruhu“ sa dokázala byť malou, na tento raz. Naši usilovní herci a herečky, ktorí tak ku všeobecnej pochvale pekne hrali boli nasledovníci: Lévi publikán: p. Imrich Hubinský kovačský majster; Raguel: Janko Vajsabel; Gomer pastier; Miško Kocian; Ester dcéra Léviho: Anička Janáčkova; Sára žena Gomera: Mariška Ferechova; Ezdráš: Miško Počuch; Anna jeho manželka: Aguešská Dvoráková; Maria slepá vnučka: Anička Kurincova; P. Maria: Betka Bublávková; sv. Jozef: Martin Boháček; deti Ráguela: Igal: Bublavek Šandor; Daniel: Pavel Bublavek; Benjamin: Vendel Bublavek; Zelma: Evička Dvoráková; dietky Gomera: Jakub: Stefan Blažo; Nachor: Karol Boháček; Ráchel: Tereška Kovačovičová; homelnici: Goliath: Imrich Gašparovič; Naaman: Miško Vadovič; Oziaš: Vincko Guldan; Cajus: Karol Oravec; Tullius: Ján Lužinský; 1. dievča: Anička Kocianova; 2. dievča: Otilka Boháčkova; Anjeli: Ruženka Štefaničková; Ruženka Boháčkova, Bertinka Hubinský, školáčky.

Na Stedry večer ale nám pekne predstavili z „Novin Malých“: Miško Počuch, otec; Katka Oravec, matka; Ludevít Počuch, Rudko ich syn; Janko Kollarovič; chudobný priateľ, Rudko Štefan Blažo; Mikuláš hru „Stedry večer“. Po horespomenutých hrách boli vždy prednesené v troch hlasoch veľmi dojímavé piesne: „Vstávajte pastieri“ a „Tichá noc“, v tejto poslednej solo, veľmi precízne predniesli: Paulinka Vlachovičova a Mariška Ferechová v duette. Takto sme my slávilí Vianoce, kým na mnohých oboch pohutovania hodná mládež dusila sa špiritusem a hrla v krémach. Slavičín.

— Nádaš. Posledný dopis dobre účinkoval na údov „Katolickeho Kruhu“. Údovia vo veľkom počte navštívili valné shromaždenie. To ma najviac tešilo, že mládež naša bola zastúpená asi 50 údami a mladí ženáci tiež skoro všetci prišli medzi nás. Starí ľudia — staré myšlienky; nepochopujú (aspoň tí naši starí) požiadavky nových časov. Ja svoju nádej skládam v tomto mladom pokolení. Mladosť, radosť; moja radosť je terajší výbor, čo pozostáva zo samých horlivých členov. Za spolkového zkladníka vyvolený je Ján Žák, a za knihovníka Jozef Lazík, mladí gazdovia; za gazdov spolkových a vodcov mládeže: Stefan Suchan a Jozef Indrišek, mladenci horliví. Na podporu knižnice „Kruhu“ budeme mať tanečnú zábavu a divadelné hry pri konci fašiangu; mládež naša predstaví „Márnotratného syna“. Radosťou sdeľujem, že mnohí noví členovia prihlásili sa. Na nedeľné prednášky a divadelné výstupy už viacerí sa chystajú. Teda len pilno navštevujme „Kruh“. To si žiada váš priateľ. Mladý výborník.

— Perth Amboy Amerika. Dňa 2. januára stalo sa v našom mestečku hrozné nešťastie, maďarský robotnícky spolok vydržoval v ten deň „bál“, akýsi zlosyn vhodil do pivnice toho domu bombu, ktorá vybuchla prv, než sa zábava započala, 4 dievčence zostaly na mieste mrtvé. Na šťastie neboli účastníci zábavy ešte v miestnosti shromaždení, ináč by bolo mnoho ľudí prišlo o život, pohľad na srúcaný dom je strašný. Robotna na našom okolí je dosť slabá, mrazy máme silné i sňahu dosť. Všetkým čitateľom „Pokroku“ prajem šťastný Nový rok. Petrovesčan.

Nedeľný pokoj.

Z našich krajov mnohí obdli po Amerike a viac rokov tam prebývali a opýtajte sa ich, ako tam vyzerá mesto v nedeľu? A oni vám odvetia, všetky sklepy sú zatvorené, v nedeľu nekúpiš a neodpredáš nič, lebo nedeľa je deň Pána a človek je človek, ktorý tiež potrebuje pokoj, odpočinok.

Hja, ale u nás to neide, u nás je v nedeľu najväčší obchod, inokedy ku tomu času nemáme, my musíme mať aj v nedeľu sklepy, krámy a pálenečné krčmy otvorené, hovoria mnohí a ja sa pýtam prečo? Na to mi ale nik nevie ináč odpovedať, ako len preto, že „u nás nenie nedeľa deň Pána, my zneuctujeme deň nedeľný, my osobníctvo naše považujeme za otrokov, ktorým, choc celý týždeň pracovali a v nedeľu odpočinku nedoprajeme a nepovolíme, aby svojim kresťanským povinnostiam zadost učiť mohli“.

Inej príčiny mi žiadon udat nenie vstave, ktorý sa proti nedeľnému pokoji postaví.

Pozrite len Ameriku severnú, pozrite Anglicko, jak velikánsky, svetový obchod majú, pozrite Nemecko, ako sa zmáha priemysel a obchod so dňa na deň a v nedeľu sú všetky obchody zatvorené, a my s našimi žobráckymi obchodami, s našim chudobným priemyslom zneuctujeme deň boží, a myslíme, že v nedeľu zarobený biedny grošík nám bohatstvo a požehnanie prinesie.

Pred 20 rokmi boli všetky obchody v Skalici v sobotu zatvorené a ľudia predsa tak žili a sa živili, ako dnes, i naši kresťania slávilí šábess, prečo by nemohli teraz zasvätiť na miesto šábessu nedeľu?

Viedeňski a budapešťanski pekári mysleli, že keď sa u nich zavedie nedeľný pokoj, za mizinu vyjdú, a keď sa pomocníci pekarški uriekli, že v nedeľu pracovať nebudú, svoje požiadavky aj previedli a svet sa ďalej točí ako predtým, nedeľný pokoj je a ľudia nezahynú, keď jedia v nedeľu aj tvrdsie pečivo.

My za nedeľný pokoj bojujeme z kresťanskej a humanitnej zásady a žiadame, aby osobníctvo obchodné mohlo dať v nedeľu čo božieho Bohu, a mohlo si po týždňovej namáhavej práci odpočinúť.

V Budapešti obchodní pomocníci sa vyslovili, bez rozdielu náboženského za nedeľný pokoj, ku akcii tejto pripojme sa aj my a jednajme ľudsky a kresťansky, lebo to sú zásady spravodlivé. „Spomni, abys' deň sviatočný svätí“, tak znie prikázanie božie.

Roľníci prv a teraz.

V starom veku roľníci boli veľmi vážení. U židov, v Kanaan bývajúcich a orbou sa zaberajúcich, mal každý svoju vlastnú zem, ktorú obrábal. V Indii po triede Braminov (kňazov) nasledovala trieda roľníkov. V Číne cisár, aby preukázal, že si sedliakov váži, každoročne raz osobne oral. U Rumanov tí najznámejší mužovia zaoberali sa roľníctvom, hospodárstvom, ako to i dejepis dokazuje, tak na pr. p. Attilus Seramus od pluha za predstaveného mesta Ríma bol povoláný; Quintus Cincinátus za veliteľa vojska; Markus Curius po zvláští nad Samitmi oddal sa hospodárstvu; Dioklecian, prenasledovateľ kresťanov, zrieknul sa koruny a v Dalmácii roľničil, a keď rimanski vyslanci prišli s prosbou, aby vládenie zase prevzal, našli ho na poli repu jest, ktorú viac miloval, nežli kráľovské pochútky. Practec slávneho rodu českých kniežat a kráľov Přemysl, kráľovnou Libušou od pluha

za jej muža a panovníka bol povoláný. Že roľníkov za starodávna si vážili, vidieť i z rôznych privilegií, ktoré požívali, ako: roľníka v čas sejby lebo žatvy neslobodno k bojovaniu nútiť; tiež zabráneno je roľníkovi v záloh vziať voly lebo hospodárske nástroje. — V stredoveku upadla vážnosť roľníckeho stavu, lebo začali pyšneť pre ich prednosti a vyznačenia už v staroveku užívané, a táto pýcha bola ich zkažou, lebo začali ich v medzery tlačiť, až celkom premoženi boli, a tak zo slobodného a neodvislého stavu v utlačený, poddaný a oddaný stav padli. Predovšetkým vtedy, keď nemecké národy Europu opanovali, sedliakov opovrhli, daň platiť prinútili a celkom ako so sluhami, zachádzali. lebo nutnosť a užitočnosť roľníctva nikto neuznal, len ho využíval, samostatnosti celkom pozabývali, na jeho vzdelanie v škole nič lebo primalo dali a tak v duševnú zaostalosť uviedli. V tomto smutnom čase cirkev sa ich zaujala, k jejich strane pristala a tak náboženstvo ich tešilo, silnilo, aby v biede nezúfali, lež v Boha dôverovali, a tak odtiaľto pochádza láska ku cirkvi a ku kňazom, ako ich priateľom. Cirkev im pomáhala k rovnoprávnosti s inými stavmi, a tu chybné bolo, že niektorí tak ďaleko šli v oslobodení sedliakov, že XVI. stoličiu mnohé roty sedliakov vec predchytli a do vojny sa dali, v ktorej mnoho krvi sa prelialo a pre nich len smutné následky mala. Avšak behom času pút robotných súc pozbavení, obsiahli právo i iné dráhy života si volí a tak v predošlú samostatnosť a vážnosť, akú za starodávna, požívali, uvedení boli. —

Teraz je roľník statočný úd ľudskej spoločnosti, ba i prepotrebný, lebo plod jeho usilovnosti a práce bez rozdielu každý potrebuje. Súc roľník rovnoprávnym údom, má si svoj stav, svoje práva i vážiť. Roľník má teraz všemožné práva, lež tie nepozostávajú z bezúdržnosti, v ex-lexi, bezzákonosti, v rozpustilosti, nie, lebo tieto musí si náboženstvom, vierou krotiť vedieť, lebo ináč zas by sa v zlý stav vrhnul. Aby však s prospechom sa riadil dľa viery a náboženstva, musí si znalosť týchto nadobudnúť, a toto docieli z písem, kníh, časopisov a kázni, nasledovne musí sa učiť, musí čítať knihy o náboženstve jednajúce, tak čím lepšie bude si znať náboženstvo, tým lepšie bude si ho zachovávať, vieru hájiť, papuľáčom, neznaobohom ústa zatvárať vedieť. Roľník má teraz všemožné práva, lež čo mu to osoží, keď ich nezná, nevie. Preto musí i tieto študovať, v pamäť si uviesť, ich znať, naučiť, tak ho potom nikto nepreľguje, neošiali, v právach neokráti. Roľník musí vedieť pokiaľ môže ísť, aby stal na ceste práva a nedal sa odstrašiť. Tak, keď bude svoje práva znať a v pravý čas použiť vedieť, od mnoho neprijemností sa oslobodí. Pomyslíte len na rôzne voľby. Preto, hospodári, vzdelávajte sa vo veciach náboženstva a v znalosti vašich práv; navštevujte kruhy a našské spolky, lebo len tak sa mravne a hmotne povzdvihnete, soslňte a stanete sa pevnými cirkvi a vlasti.

F. Rudonický.

Noviny z blízka i z ďaleka.

(Dopisy).

— Smolenice. Naším ct. čitateľom „Pokroku“ dobre známi usilovní divadelní ochotníci, pripravili nám dňa 26—27. decembra a 3. januára skvostné večierky s predstavením „Prichodu Spasiteľa“. Hra nad očakávanie dokonale bola prevedená, naši herci tento raz seba samých privýšili. Tolkej živosti, precitenia v málo ktorej hry sme zakúsili od našich hercov, jako práve v tejto; tak že sotvy i ten najprísnejší pozorovateľ bol by našiel niečo

menej dokonalého v jej prevedení. Slovom naši peknoduchí herci a herečky, postavili sa na nohy a dokázali, že oni mnoho vedia previesť. Mnohé výrazy, obdivovania a pochvaly sme počuli, jak od našich domácich, tak i našich milých a vzácných hostov: z Orešian, Boleráza, Neštichu, Nádaša, Krupej atď., ktorí nás po tieto dni válnym počtom navštívili. Miestnosť nášho „Kat. Kruhu“ sa dokázala byť malou, na tento raz. Naši usilovní herci a herečky, ktorí tak ku všeobecnej pochvale pekne hrali boli nasledujúci: Lévi publikán: p. Imrich Hubinský kovačský majster; Raguel: Janko Vajsabel; Gomer pastier: Miško Kocian; Ester dcéra Léviho: Anička Janáčkova; Sára žena Gomera: Mariška Ferechova; Ezdráš: Miško Počuch; Anna jeho manželka: Aguešská Dvoráková; Maria slepá vnučka: Anička Kurincova; P. Maria: Betka Bublávkova; sv. Jozef: Martin Boháček; deti Ráguela: Igal: Bublavek Šandor; Daniel: Pavel Bublavek; Benjamin: Vendel Bublavek; Zelma: Evička Dvoráková; dietky Gomera: Jakub: Stefan Blažo; Nachor: Karol Boháček; Ráchel: Tereška Kovačovičová; homelnici: Goliath: Imrich Gašparovič; Naaman: Miško Vadovič; Oziaš: Vincko Guldan; Cajus: Karol Oravec; Tullius: Ján Lužinský; 1. dievča: Anička Kocianova; 2. dievča: Otilka Roháčkova; Anjeli: Ruženka Štefaničková; Ruženka Boháčkova, Bertinka Hubinský, školáčky.

Na Stedry večer ale nám pekne predstavili z „Novin Malých“: Miško Počuch, otec; Katka Oravec, matka; Ludevít Počuch, Rudko ich syn; Janko Kollarovič; chudobný priateľ, Rudko Štefan Blažo; Mikuláš hru „Stedry večer“. Po horespomenutých hrách boli vždy prednesené v troch hlasoch veľmi doimavé piesne: „Vstávajte pastieri“ a „Tichá noc“, v tejto poslednej solo, veľmi precízne predniesli: Paulinka Vlachovičova a Mariška Ferechová v duette. Takto sme my slávili Vianoce, kým na mnohých obciach polutovania hodná mládež dusila sa špirituscem a hírila v krémach.

Slavičín.

— Nádaš. Posledný dopis dobre účinkoval na údov „Katólickeho Kruhu“. Údovia vo veľkom počte navštívili valné shromaždenie. To ma najviac tešilo, že mládež naša bola zastúpená asi 50 údami a mladí ženáci tiež skoro všetci prišli medzi nás. Starí India — staré myšlienky; nepochopujú (aspoň tí naši starí) požiadavky nových časov. Ja moja nádej skládam v tomto mladom pokolení. Mladost, radosť; moja radosť je terajší výbor, čo pozostáva zo samých horlivých členov. Za spolkového pokladníka vyvolený je Ján Žák, a za knihovníka Jozef Lazík, mladí gazdovia; za gazdov spolkových a vodcov mládeže: Stefan Suchan a Jozef Indrišek, mladenci horliví. Na podporu knižnice „Kruhu“ budeme mať tanečnú zábavu a divadelné hry pri konci fašiangu; mládež naša predstaví „Márnotratného syna“. Radosťou sdeľujem, že mnohí noví členovia prihlásili sa. Na nedeľné prednášky a divadelné výstupy už viacerí sa chystajú. Teda len pilno navštevujme „Kruh“. To si žiada váš priateľ.

Mladý výborník.

— Perth Amboy Amerika. Dňa 2. januára stalo sa v našom mestečku hrozné nešťastie, maďarský robotnícky spolok vydržoval v ten deň „bál“, akýsi zlosyn vhodil do pivnice toho domu bombu, ktorá vybuchla prv, než sa zábava započala, 4 dievčence zostali na mieste mrtvé. Na šťastie neboli účastníci zábavy ešte v miestnosti shromaždení, ináč by bolo mnoho ľudí prišlo o život, pohľad na srúcaný dom je strašný. Robotna na našom okolí je dosť slabá, mrazy máme silné i sňahu dosť. Všetkým čitateľom „Pokroku“ prajem šťastný Nový rok.

Petrovesčan.

— **Z Nešticha (pri Smoleniciach).** Neštich je tak blízko Smolenic, ako jedna polovička jablka k druhej, tak že len cesta a ulica ich delí. A predsa patrí na dobrú hodinu vzdialenému Bolerázu čo filiálka. Má do 500 duší, medzi nimi sú i židáci: dvaja krémári, jeden sklepnik. O tejto 80 čísiel domov majúcej dedinke, ktorá okrem jedného horného nemá ani kňaza, ani učiteľa, ani žiadneho intelligentného človeka, dosavád nič dobrého nebolo počuť i tu v „Pokroku“, len o opilcoch, o bitkách, surovosti, nevšímavosti sa vyprávalo. Ale v tento rok niečo takého sa stalo, čo zasluhuje pochvaly a spolu i nasledovania u všetkých. Keď čítali v „Pokroku“, že ľudia na všetkých stranách sa hýbu a volajú vodcov, chcú sa sdružiť, nechcú byť pod otroctvom úžery, pálenky, keď boli aj 20-30 krát svedkami, alebo aspoň počuli, čo sa robí v Smoleniciach, ako otvára pán farár srdce i mešec, rozum i ruky, tak že i tie steny sú opojené tými ohnivými výdychmi demokratického, obetivého, bezzistného ducha, i tí smolenickí vrabci čvrlíkajú o láske, svornosti a potrebe vzdelávania sa, odhodlali sa k veľkému podniku, aby si založili „Kat. Kruh“.

O čom, vy, občania v Bolerázi rozmyšľate, to, hľa, na filiálke už utvorili. Zišli sa podpísať na „Pokrok“ a usniesli sa i na „Kat. Kruh“. Vyše 40 údov je už a so dňa na deň ich pribúda. Čo chvía vediac o tom, že na čo sa Neštichania dajú, to prevedú, nebude dom, z ktorého by lebo otec, lebo syn alebo obidvaja neboli údami „Kruhu“.

Začiatok je krásny. Môžete si vziať okolité filiálky: Lošonc, Binovec, Horná-Krupa, Šelpice, Klčovany za príklad túto chuť a odúševnenosť. Len či vytrvajú? Ale poznajúc ich tvrdé hlavy, pracovitost a obetivosť, neklamem sa, keď úfam, že nedajú sa skloniť žiadnej ťažkosti. Len si všetkého dobrého všimajte, čo vidíte, očujete, zkusujete, či v susednom mestečku, či v novinách, alebo v knihách, buďte svorní, milujte sa ako bratia a vytrvajte! Vtedy bude Neštich naozaj *Neštiftom, Novým Sadom, Novou príkladnou obcou*. Toto vám praje v tomto Novom roku pre blaho vaše a blaho vašich susedov váš *Host*.

— **Hasprunka čili Szt. István.** Veľactený pane redaktore, hovorilo sa o nás, že spíme a nič nerobíme u nás, ale prišiel vietor od západu a druhý raz od východu a pocítili sme jeho vánok. Búry sú od nás dosť ďaleko, ale radostný hlas preletel k nám cez živý, neprehľadný Búr, a naše srdcia pohly sa tiež, otriasly sa radostou svojich bratov. Rozmyšľali sme takto, keď to môže byť na Búroch, a keď to ide v *Závodoch*, kde býva Berger a v Levárkach, prečo by to práve u nás v Hasprunke nemohlo byť, či sme my nie ľudia, ako inde, či nám nenie prebudenia a oslobodenia potreba, či my máme byť vytvorení z toho požehnaní, ktoré zo spolku pre náš opustený ľud vyplýva, takto rozmyšľali. Poďme reku k vel. pánu farárovi, poprosme ho, požiadajme, snáď vypočuje nás a postaví sa v naše čelo. A pán farár mal k nám srdce, dňa 17. vyhlásil v kostole, že bude v škole porada o založení sa majúcim potravným spolku, sišlo sa mnoho ľudu, podpísalo sa 59 členov s 10 zl. podielami.

Takto položil sa základ k potravnému spolku. Milí bratia, vážení naši predstavení a všetci občania, vstúpte do seba a obzrite sa vôkol seba.

Ako sa držia, ako sa sdružujú, ako sa milujú naši protivníci, a ako bohatnú z našich možných grošov. Rátajte, koľko do roka vyvosíte našim židovským kšeftárom, 12 je ich u nás, a ako si žijú, ako odkládajú do sporiťteľň, ako vydávajú svoje dcéry! Hľa, dobre je im, veru dobre, veď kolké tisíce z našich

tvrdých dlani prejdú do jejich váčkov! Bratia, rovnajme sa včelám, sbierajme, nosme do nového spolku, vypisujme akcie a splácajme podiely čím skorej, tým lepšie. Strašidiel bude mnoho, budú na nás posielat mikulášov, ale nelakajme sa, budú vyhrážať a na nás pľuť, ale nebojme sa, pracujme svorne, ticho. Pán farár len neklesajte, pán rektor neopúšťajte nás, pôjdeme za vami všetci a Boh Vám vaše námahy odplatí. *Podielníci*.

— **Od Pezinku.** (Prešp. stol.) Poznámka v minulom čísle na Pezinko sa vsťahujúca, nutí ma dačo v tom ohľade poznamenať a sice pôda i zaujatost za „také veci“ nielen, že by bola, lež i je, čoho dôkazom, že na štyridsať osôb zajelo si vozmi, k vôli hre, k milým susedom do Modry. Pôda teda je, bár sice nie obrobená, ako v iných mestách, lež len na úhoru ležiaca a toho príčinou nie že by nebolo „človička“, ktorý by úhor v sklad zoral a zasial našské semienko horčičné, lež, lebo v celom meste niet miestnosti, kde by „gazda na role národa“ plantu do hromady posbierať, štepovať, pestovať mohol. Niet dvorany, v ktorej by sa „taká vec“ previesť mohla. Hry p. dr. Okánika všeobecne mnoho osôb požadujú i veľké javište, aby sa dôkladne a zodpovedne vyvinúť mohli a my Slováci, na miestnosti i javištia sme chudobní. I tu u nás je len jedna jediná miestnosť a to vlastnosť jedného súkromného spolku a dostať sa nemôže, tuším, pre obavu, že by s našskou rečou, hrou a obecným ľudom zneuctiť sa mohla, akýsi „szellem“ odtiaľto vykúril, náš duch by ich tam strašieval a exorcisovať by ho nevládli. — Z tohoto vidno, že i poznámka slav. redakcie „nemali ste sa dať odpraviť“, zbytočnou sa stala, lebo na ulici, lebo na pasienku, ako v dajakej „aréne“ v zimnom čase hrať sa nemôže.

Tunajší obyvatelia sú dvojaki, jak z ohľadu náboženstva, totiž evanj. a katol., tak i dľa národnosti, Slov. a Nemci. Na úpätí Karpat až po Bielu Horu je dosť Nemcov z Burgundska, Wittenbergska a Saska. Tieto kolonie sem sa presťahovali a okolie toto zaľudnateli po r. 1354, keď kráľ Ludvík I. zakázal dovoz rakúskych vín a vývoz domorodej plodiny veľmi oblahčil. To potom Nemcov sem privábilo a tak tu sa usalašili. Podobne i cisár Rudolf r. 1608 povzdvihol obchod s vinom. On zakázal v svojom nariadení z r. 1608 odo dňa 1. januára, dovoz a predaj uhorských vín v arcivojvodstve rakúskom, vynímajúc vína niektorých mest Uhorska a medzi nimi bolo i svätujurské a pezienské, z týchto istý počet dovezený a predaný byť môže. Vína tohto vidieku pre priaznivú polohu viničných vrehov boli po tokajských najhladanejšie a draho platené. V tom smysle znelo aj staré, z tejto doby pôvod svoj berúce, pravda, že dnes už neplatné prislovie:

„Das Pressburger Weingebürge ist das
Das Sanct Georgen das beste, grösste,
Das Böisinger das prächtigste,
Das Modreiner das trächtigste“.

Len že teraz i tieto vinohrady, jediný to prameň našej výživy, rôzne plagi zniročili a ľud strašne ochudobnel a preto veľmi uteká preč i do nového sveta a my ostatní už len tak živoríme, bár niektorí by i teraz chceli dľa starého zvyku „hore groš“ chodiť.

Ale ktorý pána delá,
V kapse pri tom souchotě má,
Tomu dát
Kolikrát
Za den baštonát.

Tak zneje jedna česká pieseň. A má pravdu. Nám by tu bol prepotrebný dajaký kruh, lebo našský dajaký ústav, ktorý by mal svoj dom i s dvoranou, a tak by občania duševne i hmotne okriali, len že ľud je bez vodcu,

na seba ponechaný. A bez vodcu a kruhu potom nie div, že sme „málo prebudení“ a divný život máme. Je to také, ako v tejto piesni:

Jaké je orání
Bez pluhu, bez konf.
Jaké je orání
Bez koleček?
Takové orání.
Jako milování,
Jako milování
Bez hubiček.

Anička Kozruchových.

**Odporúčajte „Pokrok“
Jedno číslo stojí 1 kr.**

Drobné zprávy.

➡ **K laskavému povšimnutiu katolíckemu obecnstvu.** ➡ Posledného tohto mesiaca vyjde prvé číslo časopisu „Strom Serafický“. Časopis tento venovaný je obzvlášte pre terciárov rádu III. sv. Františka a katolícko-kresťanský ľud. Predplatná cena na celý rok 1 K. 50 halierov. Je to mesačník veľmi poučný a s bohatým obsahom. Preto nezatvárajte dvere pred nim, neodháňajte ho, ale podporujte ho, aby sa mohol v silný a mohutný strom vzrastnúť. Predstavenstvo kláštorov prosíme o laskavé rozširovanie. Redaktor: Karol Zsekó, farár jablonický. Tlačou a nákladom Jozefa Teslika v Uh. Skalici. Časopis objednáva sa: Administrácia „Strom Serafický“ v Uh. Skalici (Jozef Teslík).

— **Zábava.** Spolok ev. mládeže v Skalici usporiada v sobotu dňa 23. januára 1904 v hostinských miestnostiach p. P. Vallacha uzavretú tanečnú zábavu. Vstupné 80 halierov.

— **Skvelý dar.** Krajinský vyslanec okresu skalického Dr. Jan Černoch daroval skalickému mestskému patronátu 2000 kor. na opravu starostlávnej väze na chráme sv. Michala. Živ ho Boh na mnohé letá!

— **Vojenský koncert a zábava dobrovoľného hasičského spolku v Skalici** vydarily sa pri hojnej návšteve obecnstva skvele.

— **Vražda.** V piatok 15. januára priviezli do nemocnice bratov milosrdných v Skalici mladého, asi 24 ročného človeka v bezvedomom stave s prerazenou hlavou, s ranou na brade a krku. Forman doviezol ho z Holieča, kto bol, čo bol, nepovedal, ako počujeme, poranený je mlynársky tovarš, menuje sa Daniel Rigan, rodom z Mjavy, vražda mala sa stať v Nových Mlynoch. Poranil ho mal jeho súdruh tiež mlynár, ktorý po skutku zmiznul. Poranený odvezený bol do krajinskej nemocnice do Prešporka k operácii.

— **V Nášsi** usporiada mládež „Kat. Kruhu“ dňa 24. jan. 1904 tanečnú zábavu, ku ktorej sa všetci členovia kruhu povolávajú. Hor sa mládež, pod spolkovú zástavu. Svoj k svojmu! *Mládenec*.

— **V Kopčanoch** kľzali sa deti na struhe, jeden asi 11-ročný chlapec preboril sa a zmiznul pod ľadom, ani ho posiaľ nenašli. To sa stalo 16 januára. Pozor na deti!

— **„Potravný Spolok“** v Skalici vydržiava dňa 24. januára 1904 výročné valné zhromaždenie v dome spolku sv. Vincenca

— Dňa 22. januára pojednáva kr. nitr. sedria námietky redaktora tohto časopisu proti obžalobe Lauflera a spoločníkov, ktorí pozdvihli proti redaktrovi tohto časopisu. Výsledok sdelíme, obžalovaného háji p. pravotár Fajnor.

— **Súd.** Kráľovská sedria v Nitre pojednáva obžalobu oproti Fr. Veselovskému poslancovi okresu senického zadanú. Za svedkov boli posiaľ vyočuyani Jozef Várnai štátny učiteľ, Štefan Pucolló učiteľ a Štefan Valluch rychtár z Cerovej.

— **Loz rýb v jazere bodamskom:** Rybár Hofele mal zázračný lov v tomto jazere. Na prvé zatiahnutie siete vylovil 20 metr. centov rýb. Na druhý deň vylovil 50 centov, ani neveril vlastným očiam. Na tretí deň nemohol sieťami pohnúť, pripnuli k sieti loď a horko ťažko vytiahli sieť. Rýb bolo toľko, že ich štyri dni odvážali na loďkách do malého potoka, v ktorom vody ani nebolo vidno, Hofele vylovil 600 centov. Cena týchto rýb obnáša asi 12,000 korun: Rybár sa stal za tri dni bohatým človekom. Sieť k lovu stála 1400 zl.

Kupujte
Výživnú múčku

pre kone, rožný statok a svine.

Výtečný účinok tejto múčky je ten, že výpomáha v trovení u zvierat vo veľkej miere, následkom toho sa vnútornosti zvierat veľmi zosilňujú.

Zosilnením vnútorností zabezpečíme zvieratom normálny vývin a chránime ho pred rozličnými nemocami.

Následkom častého požívania tohoto prášku dobytok tučné a kravy dávajú v hojnej miere dobrého mlieka.

5 kilo balíky poštou franko
za zl. 2.—

dostať u
v Senici **Jána Ťatliak,**
Szenicz. (Nyitra m) obchodníka.

Každá sporivá gazdina

používa

KOLINSKEJ

Kávovej Prísady SO SOKOLOM

a docieli tým výdatnej, chutnej a pekne zbarvenej kávy.

Továrny: v Kolíne a v Prostejove. (Morava.)

Kávu

Žiadajte v potravných spolkoch a u kresť. obchodníkov.

len od známej kresť. firmy

B. ROSENKRANC
V PRAHE.

priamy dovoz zo zámorských krajov najlepších a jemnohutných druhov.

Zastupuje: **A. Burian Brno.**
35 Vinterhollerovo nám. 19.

Jediná dielna na Morave pre výrobu huslí!

Josef Lidl, Brno. (Morava)
Zelný trh č. 11.
(ve vlastním domě)
Továrna výroba hudobných nástrojov.
18 Prísazný znalec c. k. zemského súdu.
Cenník na požiadanie zdarma.
Vývoz do všetkých dielov sveta.

Mydlo "Palacký"
je najlepším českým výrobkom.
Práca ľahká účinnok prečisťujúci! Prádko biele ako sneh!
Ján Vilímek,
továrň na mydla v LIPNIKU, nad Bečvou. (Morava.)

Do Šaštína a okolí!

Dávam všetkým eteným pánom občanom na známosť, že som svoj

širačnický závod,

založený r. 1881, od 1. nov. t. r. presťahoval ku klástoru naproti sv. Trojici (do prostredného zeleného krámu), a prosím etených pánov odberateľov o ďalšiu dôveru a mienim sa usilovať vždy s dobrým zbožím poslužiť.

S úctou oddaný
Ferdinand Saitz
širačnický majster.

Všetky zdarma! Firma kresťanská!

Lodenové sukne,
polovlnené rôznych bariet, 1 kus 65—70 kr.
100 kusov 60—65 zl.,
detské sukenky 20 kr.
dobírkou zasiela:
I. Česká výroba a vývoz sukni Lodenových
Adolfa Jelinka
v Lísku, p. Jimramov. (Morava.)
Nehodiaci sa tovar buď vymením alebo vezmu späť a peniaze vrátim!!
Každá nespokojnosť vylúčena!!

Kto zamýšľa cestovať do

AMERIČKY

nech sa obráti k slovenskej firme:

KAREŠ & STOCKÝ

v BREMEN Bahnhofstrasse 29.

Firma táto: 1. obcuje s cestovateľmi v ich materskej reči. 2. preplavuje cestovateľov len s najlepšimi rýchlymi parolodami; 3. pozná všetky okolnosti a môže každému dať dôkladné vysvetlenie. 4. Pozná zákony americké a môže poučiť cestovateľov, ako sa majú chovať, aby svojho cieľa v Amerike bez prekážok došli a aby svoje groše na cestu márne nevydávaly.

pre poučenie k ceste, ktoré každý dostane darmo, píšete jedine firme:

KAREŠ A STOCKÝ V BREMEN
v BAHNHOFSTRASSE 29.

Kostolné sviece

pravé voskové, polvoskové,

stearinové hladké i krášené,

stĺpky, sviečky obočné a

stromkové,

sviečky stearinové a parafínové tabulové,

vozové lampášové,

všetky druhy voskového zbožia,

tiež perník struhací,

a jemný zákuskový,

doporučuje najodbornejšiu zúod kontinentu, firmy

V. Zbořil a syn

první moravská továrna na voskové

zbožie a perník.

v Bystřici pod Hostýnem (Morava.)

Založeno r. 1858.

Odborné vysvedčenie z L'ubiane, Maria Cell, Mi Boleslavi, Parize, Dojenu Côte d' Or, Litomerie, Prany atd.